

De doodswens van mijn vader

De doodswens van mijn vader

Nynke Feenstra in opdracht van Gretha Houttuin

Copyright © 2017 Nynke Feenstra en Gretha Houttuin

Omslagontwerp: BraveNewBooks
Opmaak binnenwerk: BraveNewBooks

Omslagfoto: Het gezin Houttuin in 1962. Vooraan van links naar rechts: Rika met baby Roelof, Wilma, Ingrid, Henk met baby Jan. Achteraan: Gretha

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

ISBN 9789402163995
www.familiegeschiedenis-schrijven.nl

1 Ingrid komt Ben tegen

Het begon allemaal met dat telefoontje van mijn zus Ingrid in 2015. De huistelefoon ging. Ik stond op van de bank en pakte de draadloze telefoon uit het oplaadstation.

‘Je moet de groeten hebben van Ben’, hoorde ik mijn jongste zus in mijn oor zeggen. Mijn hart sloeg over. Had ik het goed verstaan?

‘Van wie?’ vroeg ik geschrokken en drukte de telefoon tegen mijn oor.

‘Van Ben. Je eerste vriendje...! Je weet wel’, herhaalde ze verheugd. ‘Ik kwam hem in de supermarkt tegen.’

Hoe lang had ik Ben niet meer gezien? Toen we verkering kregen, was ik dertien. Ik was nu 64.... Mijn hemel, het was vijftig jaar geleden! Ik woonde toen met mijn vader en moeder, twee zusjes en twee broertjes in de Van Leeuwenhoekstraat, een vooroorlogse wijk.

‘Hoe zag hij er uit?’ vroeg ik aan Ingrid.

‘Heel gewoon. Grijs kort haar. Lang, slank. Het was niet meer zo’n stuk als vroeger.’

‘Hoe ging het met hem?’ vroeg ik.

‘Nou, dat ben ik dus vergeten te vragen. Maar hij vroeg naar jou. Hij wist dat je in Assen woonde en dat Roelof zelfmoord had gepleegd’, antwoordde Ingrid.

De weken na dat telefoongesprek met mijn jongste zus kwamen er allerlei herinneringen aan vroeger naar boven.

Het was donker en vanuit mijn bed hoorde ik ze beneden ruzie maken. Ze schreeuwden tegen elkaar. Ik lag verstijfd van angst in bed. Mijn zusjes lagen in de slaapkamer naast mij. Ik klopte op de muur.

Even later ging mijn slaapkamerdeur open. Wilma en Ingrid stonden huilend in de deuropening. Ik stond ook op en we slopen met z'n drietjes naar beneden. Onderaan de trap bleven we zitten luisteren. Vanuit de woonkamer hoorden we een harde klap, boze stemmen, er viel iets om, het leek wel of ze achter elkaar aanrenden. De deur vloog open en mijn moeder stootte de gang in. Toen ze ons zag, bleef ze stilstaan. 'Wat doen jullie hier?' zei ze met schorre stem en keek ons boos aan.

We stonden op, ik duwde mijn zusjes de trap op, naar boven, waar we stilletjes weer in onze bedden kropen. Aan de andere kant van de muur hoorde ik Wilma of Ingrid snikken. De slaapkamerdeur van mijn moeder werd met een knal dichtgeslagen. Daarna werd het stil in huis.

Ik zat bij Ben achterop de Puch, hij reed naar een stil plekje. Mijn haren wapperden in de wind, ik voelde de zon op mijn blote armen en benen. Ik had mijn armen om Bens middel geslagen, mijn hoofd lag tegen zijn rug. Ik lag met Ben in het gras te vrijen. Zijn handen voelden onder mijn truitje en we zoenden de hele tijd. Ik was zó verliefd, dat het me niks kon schelen als iemand ons zo zag liggen. Als ik bij Ben was, vergat ik het ellendige gevoel dat ik thuis had. Dan was ik niet zenuwachtig, voelde ik me niet rot. Bij Ben was ik gelukkig.

De eerstvolgende keer dat ik mijn zusjes zag, was op een verjaardagsfeestje. Ik vertelde dat ik over Ben had gedroomd en dat die tijd van vroeger als een boemerang op me af kwam.

'Dan moet je een keertje met Ben praten', zei Wilma. 'Dan gaat het wel over.' Ingrid vond ook dat ik dat moest doen.

'Ik weet wel een manier om achter zijn adres te komen', zei Wilma. Ze probeerde het eerst via zijn oude werkgever. Toen dat niks opleverde, nam ze me mee naar het gemeentehuis in Leeuwarden.

Bij het loket van de burgerlijke stand zette ze al haar charmes in en stak een verhaal af over een reünie van onze straat. Ze had de adressen

van alle bewoners van vroeger gevonden, maar er ontbrak er eentje. De ambtenaar luisterde geïnteresseerd.

‘Het spijt me, maar we mogen geen adressen van burgers doorgeven.’ Wilma liet zich niet afpoeieren.

‘Maar zou u dan misschien wel even kunnen kijken of er een Ben de Jong in Leeuwarden woont?’ vroeg Wilma.

‘Hij is zo rond 1948 geboren’, vulde ik aan. Dat wilde de ambtenaar wel voor ons doen. Toen hij weg was, zei Wilma: ‘Zag je die mooie bruine ogen?’ Ik knikte instemmend. ‘Met hem zou ik best wel een beschuitje willen eten’, knipoogde ze. Even later kwam de man met de mooie ogen terug.

‘Er is geen B. de Jong, maar wel een B.R. de Jong’, zei hij vriendelijk.

‘Dat zou hem kunnen zijn...Kunt u echt zijn adres niet geven?’

De man trok een verontschuldigd gezicht en haalde zijn schouders op. We keken hem teleurgesteld aan. Toen opperde hij dat we een kaart of een brief aan Ben konden schrijven. Die zou hij dan doorsturen. De man pakte een antwoordenvolp en schreef boven het adres ‘t.a.v. dhr. Pietersen’.

Toen we naar buiten liepen, zwaaide Wilma triomfantelijk met de enveloppe.

‘Ik schrijf die kaart wel’, zei ze. Later hoorde ik dat ze een mooie kaart had gekocht en aan Ben had geschreven dat ik hem graag een keertje wilde spreken. Ze gaf de enveloppe af op de burgerlijke stand.

Sinds mijn zusje Ben had gezien, spraken mijn zussen en ik meer dan ooit over hoe het er vroeger bij ons thuis aan toeging.

Ook al kwamen we uit hetzelfde gezin, toch hadden we andere ervaringen. Zo sprak uit de verhalen van Wilma en Ingrid liefde voor mijn moeder, terwijl ik alleen negatieve herinneringen aan haar had. Ik merkte dat mijn zussen eigenlijk niet in de gaten hadden hoezeer mijn moeder op mij leunde, toen papa ziek werd en zelfmoord wilde plegen. En dat zij mij sloeg en pestte. Mijn broer Jan had dat ook niet gezien. Van mijn tweelingbroers leefde alleen Jan nog. Roelof was op 29 oktober 2010 van een flat gesprongen en overleden. Mijn zussen en

broers hadden ook onder de thuissituatie geleden, maar op een andere manier. Zelfs bij hen voelde ik me niet echt begrepen.

Ik bleef over die tijd met Ben dromen en ook overdag ging mijn aandacht er naartoe. Ik werd overvallen door herinneringen uit de tijd dat ik dertien, veertien jaar was. Dan zag ik bijvoorbeeld weer voor me hoe het broertje van Gea op me afkwam, een jongen van mijn leeftijd, hij zei ‘Viezerik’ tegen me en spuwde naar me. Of ik voelde weer hoe bang en geschrokken ik was die keer dat Alijda me bij mijn kin pakte en me uitschold. Ik had blijkbaar iets heel ergs gedaan. Na zo’n droom bleef het gevoel dat de hele straat zich tegen mij had gekeerd, de hele dag bij me. En triggerde andere herinneringen.

Wilma vierde haar zestigste verjaardag en we gingen uit eten. Daarna brachten we Ingrid naar huis. Weken geleden had Wilma die kaart aan Ben gestuurd. We hoorden maar niks van hem.

‘Heb je al op je werk naar zijn telefoonnummer gezocht?’ vroeg ik aan Ingrid, die ook bij KPN werkte.

‘Ja, in de Communicator [een databank met adresgegevens] stond hij niet.’

Ik zag bij Ingrid thuis een oude telefoongids liggen en bladerde er doorheen. Al gauw had ik een B.R. de Jong gevonden. Er was er maar één met die achternaam.

‘Ik heb hem’, zei ik triomfantelijk. ‘Hij woont in de Bloemenbuurt.’

Toen ik de volgende dag met mijn andere zus telefoneerde, en vertelde dat ik hem had gevonden, bood zij aan hem te bellen. Zelf durfde ik het niet.

‘Ik heb tenslotte die kaart geschreven, dus dan kan ik hem ook nog wel even opbellen’, zei Wilma.

Dezelfde middag nog belde ze me terug. Ben had nogal stug gereageerd. Wilma herhaalde de dialoog letterlijk voor me.

‘Heb je mijn kaart ontvangen?’

‘Ja, nog bedankt.’

‘Waarom heb je niet gereageerd?’
‘Ik heb er geen behoefte aan.’
‘Gretha wil anders heel erg graag met je praten over vroeger.’
‘Ik wil het verleden laten rusten.’
Daarna had hij opgehangen.

Het was een klap dat hij niet met mij wilde praten. Ik begreep het niet. Waar was hij bang voor? Dat ik nog steeds van hem hield? Daar hoefde hij niet bang voor te zijn, want ik was al veertig jaar gelukkig met Wieger. Dacht hij dat ik boos op hem was? Ik wilde weten hoe hij tegen mij en ons gezin aankeek. Hem alsnog vertellen dat ik toentertijd van hem in verwachting was geweest. Wat wist hij van de ziekte van mijn vader? Hoe vond hij het dat mijn moeder het toestond dat we bij ons thuis met elkaar naar bed gingen?

Ik probeerde er met Wieger over te praten. Hij begreep wel hoe moeilijk die tijd voor mij geweest moet zijn, maar hij stond machteloos. Hij wist niet hoe hij mij kon helpen.

Mijn zwager, die huisarts is, vroeg of EMDR iets voor mij was. Eye Movement Desensitization and Reprocessing is een therapie voor mensen die last blijven houden van schokkende ervaringen. Hij raadde me aan naar een psycholoog te gaan. Ik volgde zijn raad op. De psycholoog vond dat mijn klachten leken op PTSS. Dan blijft wat je hebt meegemaakt pijn doen, je blijft gespannen en gevoelig voor stress. Beelden van vroeger overvallen je en de gevoelens die erbij horen zijn zó sterk, dat je weer opnieuw doormaakt wat je vroeger is overkomen.

Tijdens een EMDR-sessie moest ik de beelden voor ogen halen van een traumatische gebeurtenis en tegelijkertijd met mijn ogen een bewegend lichtje volgen. Het was de bedoeling dat traumatische gebeurtenissen verwerkt werden tijdens de snelle oogbewegingen. Bij mij werkte het niet. Er kwam alleen maar meer ellende bovendien. Ik heb nog nooit zoveel gehuild. Mijn psycholoog had me al verteld dat dit kon gebeuren. Ze hoopte dat we er een paar dingen konden uitpik-

ken. Maar dat lukte niet. Na tien sessies zijn we gestopt. Ze moedigde me aan een boek te schrijven. Ik kon er namelijk wel goed over praten. Ook stimuleerde ze me toch nog een keer contact op te nemen met Ben. Dat zou mij helpen gebeurtenissen van vroeger af te sluiten.